

Maturitní témata 2026 - dějepis

1) Vznik starověkých civilizací

- a) Neolitická revoluce
- b) Společenské změny v eneolitu
- c) Předpoklady vzniku civilizace a její charakteristické rysy
- d) Chrámové a palácové hospodářství
- e) Egypt, Mezopotámie, Palestina (sociální stratifikace, periodizace, kultura)

2) Antický občan (svoboda jednotlivce)

- a) Umístění a charakteristika mínojské a mykénské civilizace
- b) Polis a občan
- c) Důsledky velké řecké kolonizace pro vývoj politického systému (Sparta, vývoj Athén: Solón, Peisistratos, Kleisthenés, Perikles)
- d) Konec polis a občanských svobod

3) Římská civilizace moci

- a) Význam mýtu o založení Říma, instituce republiky a příčiny jejich krize
- b) Organismus římského impéria za principátu
- c) Krize říše

4) Zrození středověku (jiné uspořádání společnosti)

- a) Krize římské říše v období dominátu, stěhování národů
- b) Raně středověký stát a systém společenských vazeb (říše Franků, počátky Anglie, zvláštnosti Byzance)
- c) Úloha křesťanství (papežský stát, katolická církev, kláštery, boj o investituru, křížové výpravy)
- d) Expanze Vikingů a Arabů
- e) Evropa roku 1000

5) Vznik českého státu

- a) Příchod Slovanů
- b) Velká Morava a zápas o liturgický jazyk
- c) Sjednocení Čech pod vládou Přemyslovců (Bořivoj, Václav a Boleslav, krize státu na počátku nového tisíciletí)
- d) První čeští králové a Svatá říše římská

6) Středověká společnost (srovnání raně a vrcholně středověkých struktur)

- a) Agrární revoluce
- b) Kolonizace a teritorializace šlechty
- c) Vznik složitějších, ale stabilnějších politických struktur (nově definovaná úloha panovníka, šlechty, církve a měst), hierarchické uspořádání společnosti
- d) Středověká vzdělanost

7) Český středověký stát za posledních Přemyslovců a Lucemburků

- a) Čechy královstvím
- b) Vzestup Přemysla Otakara II. a příčiny jeho neúspěchu
- c) Politika Václava II.
- d) Král diplomat
- e) Vrchol českého středověkého státu (štěstí přeje připraveným)

8) Husitská krize

- a) Krize ekonomická i ideová (od Václava IV.)
- b) Země ve válce, vyčerpání, dohoda
- c) Hledání východiska (Jiří z Poděbrad)

9) Předpoklady novověkého člověka

- a) Individualismus renesanční (překonání středověku, příčiny ideové a ekonomické, sekularizace života, vývoj umění)
- b) Individualismus reformační (nekatolická křesťanská náboženství, kněz jako kazatel)
- c) Význam objevných plaveb pro změnu pohledu na svět (předpoklady objevných cest a jejich důsledky)

10) Stavovský stát a absolutismus

- a) Český stavovský stát (1471 – 1620)
- b) Francie (od náboženských válek po Ludvíka XIV.)
- c) Rusko (Ivan Hrozný, Petr I.)
- d) Třicetiletá válka

11) Novověký pohled na svět

- a) Baroko jako reakce na krizi 17. století
- b) Osvícenské rozumění světu
- c) Marie Terezie a Josef II.
- d) Hospodářské změny a změny sociální struktury společnosti

12) Vstup 3. stavu do politiky

- a) Anglická revoluce (200 let budování parlamentarismu)
- b) První demokracie
- c) Francouzská revoluce (rodí se národ)

13) Neúspěch restauračních snah, národy se bouří

- a) Vídeňský kongres
- b) Rok 1848
- c) Sjednocení Itálie a Německa
- d) Občanská válka v USA, bonapartismus, reformy Meidži, Rusko po zrušení nevolnictví

14) Průmyslové revoluce

- a) Změny v zemědělství v 17. a 18. století
- b) Průmyslová revoluce
- c) Urychlení technického rozvoje na konci 19. století
- d) Sociální a politické změny
- e) Změny životního stylu

15) Česká národní emancipace

- a) Příčiny a souvislosti (osvícenské reformy, Francouzská revoluce, průmyslová revoluce, romantismus; obrození a emancipace)
- b) Emancipace kulturní, politická, ekonomická, sociální
- c) Česká politika v roce 1848
- d) Bachovský absolutismus, liberalizace 60. let
- e) Politická diferenciacie

16) Koncert velmocí ve 2. polovině 19. století a jeho selhání

- a) Mezinárodní vztahy před 1. světovou válkou
- b) Válka, jakou nikdo nečekal
- c) Pařížský mírový kongres, nová mapa světa

17) Československá republika

- a) Češi a Slováci za války, republika
- b) Národnostní otázka, stát Čechů a Slováků?
- c) Demokracie a její fungování
- d) Mezinárodní postavení země
- e) Boj o přežití, Mnichov

18) Nová řešení

- a) Vývoj mezinárodních vztahů mezi válkami
- b) Ruské revoluce a SSSR
- c) Fašismus
- d) Světová hospodářská krize
- e) New Deal
- f) Nacistický převrat v Německu

19) 2. světová válka

- a) Cesta k válce, důvody appeasementu
- b) Německá (italská a japonská) agrese
- c) Holocaust
- d) Přelom ve válce
- e) Vítězství Spojenců

20) Češi a Slováci za války

- a) 2. republika
- b) Správa protektorátu
- c) Domácí a zahraniční odboj
- d) Zápas o charakter osvobozeného státu (po volby 1946)

21) Komunistické Československo

- a) Převrat 1948
- b) Upevnění moci v 50. letech
- c) Pokus o reformu 1968
- d) Normalizace
- e) Charta 77
- f) Zhroucení systému
- g) Obnovení demokracie
- h) Rozdělení státu

22) Rozdělení světa a rovnováha sil

- a) Studená válka (Marshallův plán, Trumanova doktrína, mccarthismus, Informbyro, NATO, Varšavská smlouva)
- b) Zadržování komunismu, eskalace a uvolňování mezinárodního napětí (berlínské krize, korejská válka, arabsko-izraelské války, karibská krize, válka ve Vietnamu, konference v Helsinkách, invaze do Afghánistánu)

23) Vývoj demokracie a totality

- a) SSSR a jeho satelity
- b) Západní Evropa a USA
- c) Čína

